

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 April 1869, kl. 2 e. m.

Betänkande, angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

Sedan Utskottet pröfvat de till detsamma hänvisade motioner rörande förändring i vissa delar af nu gällande Förordning af den 26 Oktober 1866, angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, får Utskottet härmed afgifva Betänkande, upptagande ämnena hufvudsakligen i den ordning, hvartill paragrafföljden i nämnda författning gifver anledning.

§ 1.

I motioner (N:ris 107 och 142), väckta uti Andra Kammaren, hafva Herrar Arvid Jönsson och C. Ljungman föreslagit, den förre, att § 1 af nuvarande förordning måtte erhålla följande lydelse: »Bränvin må i stad ej till mindre belopp än 15 kannor säljas af annan än den, som enligt 2:dra eller 4:de §:ne dertill berättigad är, och å landet ej till mindre belopp än 50 kannor af annan än den, som af Konungens Befallningshafvande efter kommunalstämman hörande fått särskildt tillstånd att sälja under 50 till och med 15 kannor, eller enligt nyssnämnda 2:dra och 4:de §:ne dertill berättigad är;» den sednare, »att bränvin må ej till mindre belopp än 150 kannor säljas af annan än den, som, enligt §:ne 2 och 4 af Kongl. Maj:ts nådiga Förordning af den 26 Oktober 1866, dertill berättigad är.»

Såsom flera vid föregående riksdagar framställda motioner rörande ändring af denna paragraf, hafva äfven de båda vid denna riksdag väckta förslagen till sådan

ändring hufvudsakligen åsyftat att genom sina nya bestämmelser lägga ett kraftigt hinder i vägen för det partihandelns urartande till krögeri, som åstadkommes genom den så mycket öfverklagade »salningen». Motionärerne synas nu hafva utgått från den förutsättningen, att en betydlig förhöjning af partihandelns lägsta försäljningsbelopp skulle vara den minst våldsamma utvägen till förekommande af detta missbruk; samt att derigenom sjelfva åvägabringandet af sådana små inköpsbolag, som genom salningen tillfälligtvis bildas, skulle betydligt försvåras och åklagaremagtens besvär för dessa transaktioners upptäckande och ledande i bevis i icke ringa mån underlättas.

Utskottet har emellertid icke kunnat bortse från den olägenhet, som genom en sådan förhöjning skulle uppstå, isynnerhet för alla dem, hvilka, boende på landsbygden långt ifrån utskänknings- och minuthandelsställen, ej förmådde på en gång inköpa så stort belopp, som af motionärerne såsom det lägsta vid partihandel antagits; och Utskottet anser sig därför ej kunna tillstyrka motionärernes förslag.

Men då motionärerne hufvudsakligen afsett att förhindra den s. k. salningen, får Utskottet för sin del hänvisa till hvad det under 3 § föreslagit till hämmande af detta missbruk; hemställande alltså Utskottet:

1:o att Herr Arvid Jönssons motion icke må af Riksdagen bifallas;

2:o att likaledes Herr C. Ljungmans motion icke må vinna Riksdagens bifall.

§ 2.

Genom motion (N:o 39) i Andra Kammaren har Herr C. J. Grafström föreslagit, att försäljningsminimum för minuthandel med bränvin måtte nedsättas från dess nuvarande belopp $\frac{1}{2}$ kanna till $\frac{1}{5}$ kanna eller 20 kubiktum.

Förslaget, som redan vid tvänne riksdagar förekommit, har af dessa Riksdagars Bevillnings-Utskott blifvit tillstyrkt och af Andra Kammaren begge gångerna antagits. Då Utskottet nu ånyo anser sig böra biträda detsamma, gör det detta på samma grunder, som förut funnits påkalla ett tillstyrkande. Afsigten med det ifrågavarande minimibeloppets nedsättning är i främsta rummet att, såsom redan vid minuthandelns införande var afsedt, göra denna handel till skaffare för de små och tillfälliga hushållsbehofven, att derigenom från utskänkningsställena med deras frestelser afvänja de många, som besöka dem endast därför, att de ej annorstädes i handeln få hemta ett mindre belopp; och sålunda att verka till den bränvinskonsumtions förminskning, som försäljningslagen bör åsyfta. Man bör, vid denna frågas bedömande, ej förgäta, att, enligt den ursprungliga planen för bränvinsförsäljningens ordnande, minuthandeln var, såsom redan blifvit nämndt, ämnad att

åstadkomma en minskning i det skadliga krogsupandet, just genom att lemna tillfälle för den ringare förbrukningen till spirituösa dryckers inköpande till hemmet utan beröring med utskänkingsställena; hvadan Rikets Ständer vid 1853—1854 årens riksdag ock funno angeläget, att minuthandelns minimum ej bestämdes högre än, enligt då gällande måttssystem, till en fjerdedels kanna.

Det förtjenar dessutom all uppmärksamhet, att nuvarande stadgande rörande minuthandelns minsta försäljningsbelopp, kanske mer än någon annan af denna lagstiftnings inskränkningar i det fria utbytet, lockar till mer eller mindre hemliga lagbrott. Stadgandet, att hvar och en, som för tillfället behöfver t. ex. en butelj af spirituös dryck, nödvändigt måste inköpa tvänne, eller tillsammans $\frac{1}{2}$ kanna, är nppenbarligen sådant, att dess rättsgrund är svår att uppsöka, och att det därför för sin efterlefnad fordrar en ovanlig grad af samvetsömhet. Det orimliga deri framträder ännu mer derigenom, att samma stadgande, såsom Högsta Domstolens utslag utvisat, innebär, att den halfva kannan eller de tvänne buteljerna skola innehålla fullkomligt samma slags dryck. Och måste det derföre för lagens eget anseende vara af högsta vigt att göra dess bestämmelser i detta hänseende öfverensstämmande med minuthandelns ändamål, derigenom att försäljningsminimum mera lämpas efter det vanligaste måttet vid inköp för den mindre förbrukningen.

Då man tillföre emot förslaget gjort den erinran, att genom minimibeloppets nedsättning kunde äfventyras, att minuteringsställena blefve krogar, tillåter sig Utskottet fästa uppmärksamheten å det i Förordningens 3 § redan befintliga förbudet mot bränvinets förtäring å minuteringsstället; hvarjemte Utskottet får hänvisa till de under nästföljande paragraf föreslagna nya bestämmelser till förekommande af allt slags bränvinshandels urartande till utskänkning; och då förslaget till nedsättning af minuthandelns försäljningsminimum nu i sammanhang med dessa nya bestämmelser återkommer, har Utskottet föreställt sig, att de betänkligheter, som förut framställdes mot samma förslag, böra vara till alla delar undanröjda.

Utskottet får derföre hemställa,

att Riksdagen måtte för § 2 antaga följande lydelse: Den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin, får ej sälja mindre än $\frac{1}{5}$ dels kanna eller 20 kubiktum.

§ 3.

Då Utskottet, såsom under föregående § är antydt, föreställt sig, att den farhåga, man uttalat angående minuthandelns benägenhet att öfvergå till ett slags utskänkning, skulle kunna bortfalla, derest ett stadgande intoges om det minsta belopp som på ett och samma kärl finge från minuthandelstället afhemtas, har Ut-

skottet upptagit ett förslag till bestämmelse i detta hänseende, och får således, dock endast under förutsättning att hvad Utskottet under föregående § föreslagit af Riksdagen gillas, hemställa,

att ett nytt moment till § 3 må tilläggas, hvarigenom denna komme att erhålla följande lydelse:

Vid handel, som i förestående §§ omförmäles, må hvad såldt blifvit icke i mindre belopp än det minsta, som i hvartdera fallet säljas må, utlemnas eller mellan flera köpare fördelas; ej heller får något af det sålda å försäljningsstället förtäras.

Vid minuthandel med bränvin skall derjemte iakttagas, att mindre försäljningsbelopp än det i § 2 för sådan handel lägst bestämda icke må på något kärl utlemnas.

Genom en i Andra Kammaren väckt motion (N:o 216) har Herr S. Jungmarker med afseende å den mycket öfverklagade s. k. »salningen» vid bränvinshandel föreslagit, dels att § 3 af 1866 års Kongl. Förordning, angående villkoren för försäljning af bränvin, må i så måtto ändras, att efter orden: »mellan flera köpare» insättas orden »af säljaren eller med dennes vetskap»; dels att vid samma paragraf måtte göras ett tillägg af följande lydelse: »Der, som af annan person mottager penningar till inköp af bränvin eller annan bränd eller destillerad spirituös dryck i mindre mängd än 15 kannor, varde, der han detsamma å annat ställe, än hvarst försäljning blifvit i hvarje särskildt fall tillåten, inköper, ansedd som hade han minuthandel eller utskänkning föröfvat.»

Den s. k. salningen har redan länge varit föremål för Riksdagarnes uppmärksamhet, och man har oupphörligen klagat öfver det gäckeri med lagens tydliga mening, som deruti framträder. Motionären har sjelf beskrifvit det sätt, hvarpå denna s. k. salning i hans hemort bedrifves, och framgår deraf huru lätt partihandeln genom salningen förvandlas till minuterung och utskänkning. Vid de tillfällen då större folksamlingar ega rum, såsom t. ex. vid marknader eller auktioner, infinna sig i folkhoparne en eller flera personer, ofta utsända af bränvinsförsäljarne sjelfva, och uppmana till sammanskott för inköp af bränvin. Dessa s. k. »ansvaringar» mottaga penningar, anteckna insättningarne och det belopp bränvin, som hvar och en åstundar. Sedan en tillräcklig summa på detta sätt hopbragts för inköp af minst 15 kannor bränvin, besörjer ansvaringen om upphandling hos närmaste säljare; det inköpta bränvinet utbäres i något kärl; en flagga uppsättes vid samlingsstället och de många delegarne komma tillstädes; hvar och en erhåller sin andel af undfägnaden, och derefter begynner inbördes traktering med ett supande, hvars följder vanligen visa sig i slagsmål och oljud.

Såsom häraf synes, är salningen ur ordningens och sedlighetens synpunkt en ganska betänklig företeelse. Den befordrar i högre grad utsväfningar i dryckenskap; den bereder den lättaste utväg att kringgå förordningens förbud mot all

minuthandels- eller utskänkningsrörelse med bränvin vid tillfällen af marknader, auktioner o. d. på landsbygden, och den försvårar dymedelst högst betydligt ordningsmagtens uppgift vid dylika tillfällen. Dessutom gör salningen onekligen ett intrång på minuthandels och utskänkningsrörelsens område, i det dessa till utseendet oskyldiga bolagsköp genom en enda mellanhand förvandla partihandeln till minuthandel eller krögeri med undvikande af de med dessa rörelser eljest förenade skatteafgifter.

Af begge dessa anledningar har man ock gång efter annan begärt lagstiftningens hjälp mot detta missbruk och yrkat, jemte mera verksamma straffbestämmelser, äfven mera tydliga och okränkbara förbud mot den köpare, hvilken under sken af att vara kommissionär och utdelare faller krögaren i handverket. Man synes med så mycket större skäl begära en sådan åtgärd, som landets domstolar, äfven den Högsta, genom sina utslag visat, att i sådana fall, som de af motionären på ofvannämnda sätt beskrifna, lagens nuvarande straffbestämmelser äro alldeles otillämpliga på den s. k. ansvarigen eller kommissionskrögaren.

Utskottet har visserligen insett de svårigheter, som resa sig vid försöken att vidare skärpa de bestämmelser, hvilka, särdeles rörande partihandels missbruk, förefinnas i 3 och 41 §§, och isynnerhet befarat, att ett tillagdt stadgande i sådant ändamål skulle anses alltför strängt, när det naturligtvis måste komma att innefatta förbud äfven mot ett eller annat sådant bolagsköp hos partiförsäljaren, som ej medförer någon utskänkningsrörelse med deraf följande oordningar. Men då klagan öfver »salningens» förderfliga inflytande så länge och så allmänt försports, att detta missbruk synes innebära ett verkligt kännbart ondt, och då det dessutom torde vara orätt att lemna en lags stadganden så obestämda, att, ehuru deras syftning är ögonskenlig, deras ordalag dock lika ögonskenligt gifva fritt spelrum åt ett mot lagens syfte stridande handlingsätt, så har Utskottet ansett sig böra förorda någon förändring i förordningens nuvarande stadgande i detta hänseende.

Då emellertid en sådan förändring fordrar en pröfning, grundad på vidsträckt erfarenhet af alla de olika fall, som under lagens bestämmelser böra hänföras; då Utskottet icke heller velat göra framgången af sitt förslag beroende af en åt detsamma ovilkorligen gifven form; och då det vill synas otvifvelaktigt, att, i sammanhang med denna och öfriga af Utskottet föreslagna förändringar, både 41 och 45 §§ af 1866 års förordning böra fullständigt omarbetas, har Utskottet, i stället för att föreslå en bestämd redaktion af alla hithörande lagparagrafer, ansett sig böra hemställa,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes på lämpligt ställe i Förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker låta införa ett stadgande derom att, der bränvin för två eller flera personers räkning blifvit inköpt, och sedermera, vid bränvinets fördelning dem

emellan, någondera erhåller en mindre andel, än som å försäljningsstället fått föryttras, den, som sådant mindre belopp utdelar eller tillhandahåller, sjelf bör såsom säljare anses och således straffas enligt de i 41 och 45 §§ gifna bestämmelser.

§ 5.

Då för närvarande såväl minuthandel med som utskänkning af bränvin är förbjuden för idkare af annan handelsrörelse på landet, har Herr *J. A. Hazelius* genom en i Första Kammaren väckt motion (N:o 6) föreslagit, att detta för landthandlare gällande förbud måtte ytterligare utsträckas till allt slags handel med bränvin eller vin.

Flere af Utskottets ledamöter, som haft tillfälle att sjelfve i detta hänseende inhemta någon närmare erfarenhet, hafva visserligen vitsordat, att äfven den större partihandeln med bränvin, utöfvad i handelsbodarne å landet, visat sig skadlig för folkets ordning och sedlighet, i det att dessa handelsbodar flerstädes synas vilja öfvergå till krogar, hvarvid det för landsbygdens svaga polis blifvit nästan omöjligt att kontrollera, huru stora belopp af säljaren för hvarje gång utlemnas, och att slutligen handelsrättigheter å landsbygden ofta utöfvas endast för att i förening dermed drifva en vinstgifvande bränvinshandel; och har Utskottet visserligen i allt detta måst se de betänkligaste olägenheter af bränvinshandelns förening med annan handelsrörelse.

Men då å andra sidan bör tagas i betraktande, att förordningen angående försäljning af bränvin lemnat partihandeln med denna vara fullkomligt fri för hvem som helst, utan andra inskränkningar än de, som i förordningens 1 och 3 §§ äro föreskrifna, har Utskottet icke kunnat anse, att de anförda olägenheterna berättiga till ett stadgande, hvarigenom landthandlarnes klass allena skulle beröfvas denna rätt; så mycket mindre som ett dylikt stadgande med den aldra största lätthet skulle kunna kringgås och det dermed åsyftade ändamålet sålunda icke kunna vinnas. Härtill kommer äfven, som skäl för ett afstyrkande af motionen, att den ock i förbudet inbegriper *vin*, hvarvid Utskottet måste anmärka, att någon annan laglig grund för bestämmelser härutinnan omöjligen kan vinnas, än dryckens egenskap af att kunna hänföras till sådana spirituösa drycker, hvilka bränvinsförsäljningsförordningens stadganden omfatta.

Utskottet får derföre hemställa,

att Herr *J. A. Hazeli* motion icke må af Riksdagen bifallas.

§§ 10 och 15.

Herr *Lars Daniel Andersson* har uti en i Andra Kammaren väckt motion (N:o 328) i afseende å § 10 föreslagit, att vid pröfningen af gjorda anbud å bränvinsutskänknings- och minuthandels-rättigheter i stad skola alltid de högsta anta-

gas, derest den bjudande besitter de egenskaper, som i § 6 föreskrifvas och dessutom sätter nöjaktig säkerhet för anbudets fullgörande.

Motionären har vid sitt yrkande hufvudsakligen utgått från ett klander af städernas förmenta företråde framför landsbygden i afseende å fördelarne af bränvinsförsäljningen, och har han funnit ett af dessa företräden ligga deri, att städerna, enligt hans antagande, kunde alldeles godtyckligt uppgöra om de vilkor, hvarunder försäljningsrättigheterna utlemnas, att de kunde genom bildande af egna bolag, som åt staden öfverlemnade rörelsens egentliga vinst, till obetydliga belopp nedbringa sjelfva afgifterna för försäljningsrättigheterna och dermed äfven den andel deri, landstingen och hushållningssällskaperna böra bekomma. Det vill dock synas, som om motionären härvid förbisett tillvaron af Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse af den 17 Maj 1867, hvilken stadgar, att, då i stad fråga uppstår om bildande af bolag för idkande af all stadens minuthandel med eller utskänkning af bränvin, »må Magistraten, genom i god tid förut utfärdad offentlig kungörelse, inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å sådan minuthandel eller utskänkning, eller å beggedera. Inkomna anbud granskas af Magistraten, hvilken, efter det Stadsfullmäktige, eller der sådane ej finnas, allmän Rådstufva blifvit hörde, insänder handlingarne jemte eget utlåtande till Vår Befallningshafvande, som, med afseende å ej mindre bolagens tjenlighet, än äfven den erbjudna afgiftens belopp samt förhållandet mellan nämnda afgift och det kannetal bränvin, bolaget anses kunna afyttra, eger anbuden antaga eller förkasta. Sådant anbud får dock icke antagas, om afgiften är lägre, än sammanlagda beloppet skolat, enligt § 17, minst utgöra, ifall försäljningsrättigheterna varit åt särskilde personer upplåtne». Härmed torde det af motionären befarade ingreppet från städernas sida i landstingens och hushållningssällskapens rätt i hufvudsak redan vara förekommet. För öfrigt torde det vid motionärens klander deraf, att bolag understundom till staden öfverlemna sin rörelsevinst, böra anmärkas, att hvad staden sålunda mottager icke på något sätt kan sägas ingripa i den vinstandel, som staden, jemte landsting och hushållningssällskap, har att beräkna af sjelfva rättighetens utarrendering, utan endast motsvarar den behållning, som i annat fall hvarje enskild rörelseidkare för sitt arbete och sin omtanke hade måst afse. Att bolagens rörelsevinster måhända blifva högre, än hvad enskilde idkare skulle kunnat förskaffa sig, beror naturligtvis dels på bolagens större kraft att bedrifva affären, dels på den uppoffring af egna fördelar, som i dylika fall bolagen sjelfva göra åt det allmänna.

Slutligen vill Utskottet endast fästa uppmärksamheten på de svårigheter ur sedlighetens och ordningens synpunkt, som för städerna skulle uppstå, om de icke skulle hafva i sin magt att förskaffa sig all trygghet för bränvinsförsäljningens ordentliga bedrifvande; om de skulle tvingas att, utan afseende å några moraliska garantier hos auktionsbjudarne, mottaga det till siffran högsta anbudet, hvarvid de ofta torde kunna befara, att den, som bjöde högst, skulle, för att genom en ökad försäljning vinna ersättning för den erlagda högre afgiften, blifva mindre nogräk-

nad med afseende å ordningen vid rörelsens bedrivande och upprätthållandet af författningens stadganden i öfrigt.

Af dessa skäl får Utskottet föreslå Riksdagen:

att Herr Lars Daniel Anderssons motion i denna punkt icke må vinna något afseende.

Vid begge dessa paragrafer, 10 och 15, har Herr S. Jungmarker genom en i Andra Kammaren väckt motion (N:o 216) föreslagit antingen ett tillägg af den syftning, att Magistrats och Kommunalnämnds beslut rörande antagandet af auktionsanbud å bränvinsförsäljnings-rättigheter ej får öfverklagas, eller ock ett stadgande, hvarigenom viss tid utsättes, inom hvilken klagan öfver dylikt beslut skall inroparen delgifvas.

Utskottet har visserligen i motionärens förslag funnit en lofvärd omtanke om inroparne af försäljningsrättigheter; men då Utskottet tillika ansett, att ett upphäfvande af den nu medgifna besvärsrätten i dylika mål skulle medföra betänkliga följder, i det den enskilde derigenom skulle blifva rättslös gentemot de kommunala myndigheterna, får Utskottet till Riksdagen hemställa,

att Herr S. Jungmarkers motion i här berörda punkt icke må bifallas.

I anledning af hvad Herr Jungmarker i sin motion anfört, rörande angelägenheten för inropare af minuthandels- och utskänkningsrättighet att i behörig tid få börja sin rörelse, har slutligen Utskottet fäst uppmärksamhet dervid, att, genom nu gällande bestämmelser, tiden för auktioners anställande å bränvinsförsäljnings-rättigheter och för väckande af fråga om dylika rättigheters medgifvande blifvit något för långt framskjuten; hvaraf den olägenheten uppstått, att inropare af sådana rättigheter icke få tillräcklig tid för nödiga anordningars vidtagande till den för rörelsens begynnelse fastställda terminens ingång; och anser Utskottet att en förändring häri utan ringaste olägenhet för myndigheter eller enskilde personer skulle kunna vidtagas, hvarför Utskottet till Riksdagen hemställer,

att de i 7, 10, 14 och 15 §§ förekommande tidsbestämmelser måtte ändras i det syfte, att auktionerna må kunna hållas minst en månad tidigare än för närvarande såsom yttersta tid derför är stadgadt, eller i stad inom Augusti och å landet inom September månads utgång, och att sålunda nämnda paragrafer i de delar, hvarom nu är fråga, må erhålla följande lydelse:

§ 7.

I stad skall Magistraten hvarje år inom första hälften af *April* för Wår Befallningshafvande uppgifva de källarmästare, vinskänkar,

skänkar, idkare af schweitzerirörelse, traktörer och värdshusvärdar, hvilka å sin rörelse innehafva burskap, äfvensom

---

§ 10.

De i § 7 mom. 2 omförmälda försäljningsrättigheter, äfvensom de, hvilka Magistraten, sedan Stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän Rådstufva blifvit hörde, finner skäligt låta i uppsagda eller förverkade rättigheters ställe under nästföljande försäljnings-år utöfvas, varde innan *Juli* månads utgång af Magistraten på offentlig auktion utbjudna — — —

---

mom. 2 på sätt det lyder i Kongl. Kungörelsen den 17 Maj 1867 (Sv. Förfs-Saml. s. å. N:o 31).

Uppstår i stad fråga om — — — — —

---

personer upplätne; och må Magistraten, om gjordt anbud antages, med bolaget sluta aftal för den af Wår Befallningshafvande bestämda tid; skolande i annan händelse, äfvensom då af bolag gjordt anbud icke före *Juni* månads utgång blifvit pröfvadt, förfaras såsom i mom. 1 stadgadt är.

§ 14.

Vill någon väcka fråga, att annan utskänkning än den, som kan gästgifveri tillkomma, må i socken å landet idkas, göre derom framställning hos kommunalnämndens Ordförande inom första hälften af *Mars* det år, då försäljningen skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänkningen för högst tre år tillstyrkes, utsätta den trakt hvarinom det må ske, hvarefter yttrandet öfverlemnas till Ordföranden i kommunalstämman. Denne inhemte, innan *April* månads utgång, på kommunalstämma, som blifvit två söndagar å rad pålyst, socknemännens utlåtande i ämnet.

---

§ 15.

Rättigheterna för andra tillättna utskänkningsställen än gästgifverier, äfvensom för minuthandelsställena i socknen, varde der-

efter, innan *Augusti* månads utgång, af Kommunalnämnden på offentlig auktion utbjudna.

---

§ 24.

Då för närvarande är stadgadt, att af de afgifter, hvilka såväl i stad som å landet för minuthandels- eller utskänkningsrättigheter erläggas, två femtedelar skola i länets Landtränteri insättas för Landstingets och Hushållningssällskapets räkning, samt att af de återstående tre femtedelarne, de, som utgå i städerna, må af dessa sjelfva behållas och användas, men deremot de, som inflyta från landsbygdens kommuner, skola aflemnas till Landtränteriet, för att derifrån på hela länets landsbygd efter folkmängden fördelas, har till ändring häraf föreslagits af Herr *Johan Olsson* från Kalmar län (uti motion N:o 197 inom Andra Kammaren) »det Riksdagen ville besluta, att, med förändring af Kongl. Förordningen den 26 Oktober 1866, afgiften för minuthandel med och utskänkning af bränvin och andra brända eller destillerade starka drycker skall till Statsverket ingå, men på det sätt, att den andel, som tillfaller städer, som i Landsting deltaga, landtkommuner och Hushållningssällskap, minskas med en sjettedel årligen, så att efter sex år hela summan af Kronan uppbäres, men att Landstingens andelar fortfarande till dem utgå, likasom en femtedel bevaras åt de städer, som icke i förening med landsbygd i Landsting deltaga, samt att dessa medel till Landstingen och städer af sistnämnda egenskap fördelas efter befolkningens antal i rundt 1,000-tal räknadt»; samt af Herr *Lars Daniel Andersson* i andra punkten af hans ofvanförda motion (N:o 328) att »af de afgifter, som inflyta så i städerna som å landet, aflemnas de återstående tre femtedelarne i Landtränteriet, hvarifrån det för hela länet sammanlagda beloppet genom Konungens Befallningshafvande fördelas på länets samtliga städer och socknar i förhållande till hvarderas folkmängd. Hvad stad eller socken sålunda tillfaller, användes till kommunala behof inom staden eller socknen».

Motionärerne hafva i sina förslag förklarat sig utgå från fordran på rättvisa i afseende å fördelningen af de genom bränvinsförsäljningen influtna medel, och därför begärt, att de nu till städerna ingående andelar af deras egen bränvinsförsäljning måtte helt och hållet eller till någon del dem fränkännas, för att antingen öfverlemnas åt Staten eller ock i ymnigare mått än nu komma landsbygdens kommuner till godo.

Utskottet deremot har icke kunnat undgå att fästa vikt redan vid de billighetsskäl, som tala för dessa försäljningsavgifters bibehållande åt städerna. Ty utom den rätt städerna torde ega till dessa inkomster i betraktande af deras ganska dryga utgifter för en polis, som kanske hufvudsakligen af den i städerna bedrifna krogrörelsen göres nödvändig, kunna de ock göra vissa anspråk derpå i anled-

ning af sådana kostnader, som de för allmännyttiga ändamål sig ådragit under beräkning af de genom samma medel inflytande tillgångar; hvarvid särskildt bör fästas afseende derå, att åtskilliga stadskommuner med Kongl. Maj:ts tillstånd upptagit lån på längre tids amortering, till hvilkas gäldande samma medel blifvit påräknade. Då dessutom städernas blomstring för landet i dess helhet och dermed äfven för landsbygdens kommuner har en betydande vigt; då vidare städerna genom dessa sina inkomster blifva i tillfälle att fortfarande befordra gagneliga ändamål; och då deremot dessa afgifter, om de från städerna borttoges, för att på samtliga kommuner fördelas, helt visst skulle för hvar och en af dessa medföra ett högst ringa och oväsentligt tillskott i inkomster, anser Utskottet det icke vara välbetänkt att i de nu bestående förhållandena vidtaga den af motionärerne åsyftade förändring.

I fråga om den af Herr Johan Olsson yrkade indragning till Staten af större delen utaf afgifterna för bränvinsförsäljningen tillåter sig dessutom Utskottet fästa uppmärksamheten å dessa afgifters särskilda karakter, hvilken, enligt Utskottets förmenande, icke låter förenā sig med en sådan deras öfverflyttning till Statskassan. Söker man grunden och anledningen till de särskilda afgifternas påläggande just å minuterung och utskänkning af spirituösa drycker, så finner man densamma lätteligen i den omständigheten, att kommunerna af dessa rörelsegrenar alltid måste befara någon inverkan till störande af ordning och sedlighet, hvarför de i försäljningsavgifterna böra ega ett medel att efter behof stäfja det onda och skydda sig mot oordningarne. Man torde därför med skäl kunna påstå, att dessa afgifter i sig sjelfva äro af kommunal natur, och att det ej vore rätt af Staten att betrakta dem ur samma synpunkt som bränvinstillverkningsavgiften, hvilken sednares utgörande just innefattar det rätta medlet, hvarigenom Staten kan beskatta bränvinskonsumtionen.

På grund häraf får Utskottet hemställa:

1:o att Herr Johan Olssons motion icke må af Riksdagen bifallas;

2:o att sednare punkten af Herr Lars Daniel Anderssons motion icke må vinna afseende.

§§ 41, 44 och 45.

Uti en i Första Kammaren väckt motion (N:o 27) har Herr C. Hasselrot föreslagit att § 41 mom. 1 må erhålla följande lydelse: »Den, som genom minuterhandel eller utskänkning föryttrar bränvin, utan att i stadgad ordning hafva dertill förvärfvat rättighet eller som, på sätt i 3 § sägs, emellan flera köpare fördelar bränvin, böte första gången från och med 30 R:dr till och med 100 R:dr, andra gången från 100 till och med 200 R:dr och tredje gången från 200 R:dr till och med 500

R:dr. Den, som fjerde gången eller oftare med sådan förbrytelse beträdes, dömes till fängelse från och med två månader till och med ett år.

Motionären har såsom skäl för sitt förändringsförslag hufvudsakligen anført, att, då genom den nya Strafflagen böters förvandling till kroppsstraff blifvit fotad på en ny och lägre skala, men de ursprungliga bötesbeloppen för oloftig bränvinsförsäljning icke blifvit tillräckligt höjda, så hade straffet, hvilket i de flesta fall, till följd af bristande tillgång, förvandlas till »vatten och bröd», i sjelfva verket nedsjunkit till en obetydlighet, hvarför det torde vara nödvändigt att höja de nuvarande bötessiffrorna, för att i någon mån ernå likställighet med de ursprungliga kroppspligtsbestämmelserna. Efter hans förslag skulle sålunda i allmänhet det vid bristande tillgång tillämpliga *högsta* kroppsstraffet för första gångens förbrytelse kunna höjas från 9 till 11 dagars fängelse vid vatten och bröd, för andra gången från 12 till 15, och för tredje gången från 16 till 20 dagars sådant fängelse.

Utskottet har ansett motionären icke sakna skäl för sitt förslag och har deri blott velat göra den förändring, att den högsta bötessiffran må stadna vid 400 R:dr motsvarande 19 dagars fängelse vid vatten och bröd.

Utskottet får därför, med åberopande af hvad under § 3 i afseende å redaktionen af 41 och 45 §§ är nämndt, hemställa:

att Riksdagen i anledning af Herr Hasselrots motion måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att såväl 41 § som öfriga Förordningens paragrafer, hvilka innefatta enahanda straffbestämmelser, måtte så förändras, att, der nu bötesbeloppen äro stadgade från och med 30 till och med 60 R:dr, från 60 till och med 120 R:dr och från 120 till och med 240 R:dr, de måtte utbytas mot bötesbelopp från och med 30 till och med 100 R:dr, från 100 till och med 200 R:dr och från 200 till och med 400 R:dr.

Stockholm den 10 April 1869.

På Utskottets vägnar:

C. J. Oscar Alströmer.

Reservationer:

1:o af Herr Grefve *H. A. Hamilton*, vid § 1: »Bevillnings-Utskottet har enligt min åsigt fäst at alldeles för litet afseende vid de motioner, som blifvit väckta om höjning af det för partihandel af bränvin uti 1 § bestämde minimum. Deremot har Utskottet genom ett tillägg till 3 § sökt förebygga de olägenheter, som visat sig uppstå genom den så kallade salningen.

Egentligen torde det icke kunna sägas vara något orätt uti att flera mindre bemedlade personer förena sig om ett köp, för att derigenom komma i åtnjutande af de fördelar, som tillfalla den som är tillräckligt rik att ensam på en gång köpa s. k. parti. Förfarandet blir först orätt genom att det förbjudes af lagen och genom att konsumenten på detta sätt undandrager sig en beskattning, som borde träffa alla.

Stadgandet om minuthandel med bränvin afser naturligtvis att göra varan mer svåråtkomlig och dyr för *alla* konsumenter. Genom bestämmandet af ett så lågt minimum för partihandel som 15 kannor fördyras dock varan endast för de mindre bemedlade, om 3 § skall tolkas i öfverensstämmelse med Utskottets förslag och med den allmänna uppfattningen af denna paragraf. Domstolarne hafva likväl nästan enhälligt förklarad, att ordalydelsen i 3 § icke förbjuder den s. k. salningen, hvilken sålunda blifvit lagenlig och rätt. Då den likväl visat sig i sedligt hänseende medföra skadliga följder, så att den af detta skäl bör hindras, återstår icke annat än att antingen uti lagen införa sådana bestämmelser, som verkligen förbjuda den, eller ock medgifva den samt på annat sätt söka motverka dess skadliga följder.

Att förbjuda den, innebär, enligt min öfvertygelse, en orättvisa mot de mindre bemedlade, och blir dessutom alltid svårt, enär en orättvis lag alltid skall så vidt möjligt kringgås. Lagstiftningen bör dessutom alltid söka att på lika sätt behandla den rike och den fattige. En likställighet kan dock icke vinnas på annat sätt än att minimum för partihandeln höjes till ett belopp, som *alltid* tvingar konsumenten att köpa sitt bränvin hos minuthandlanden, så vida han icke vill utsätta sig för större ränteförlust än som svarar mot skillnaden i pris, då bränvinet köpes i parti- i stället för i minuthandeln. Svårigheten att förena ett stort antal köpare af små kvantiteter till inköp af ett stort parti skulle i verkligheten omöjliggöra salningen. Om en sådan höjning af minimum för partihandeln skedde, skulle salning kunna af lagen fortfarande medgifvas, men dess olägenheter försvinna, och förändringen skulle icke medföra annan olägenhet än att den rike fick betala det bränvin han skall förtära lika dyrt som den fattige.

Siffrans bestämmande möter dock stora svårigheter, då den alltid måste blifva mer eller mindre godtycklig. Rätteligen torde den icke böra bestämmas under 100 kannor, hvilket kunde anses såsom gräns för partihandeln. Då likväl denna

siffror torde röna för starkt motstånd af dem, som nu hafva förmånen att kunna till lågt pris få sitt behof fylldt, och då den icke torde böra sättas högre än att minuthandeln och utskänkingsrörelsen utan svårighet kan förlägga sig, torde den icke böra sättas högre än femtio, under hvilket belopp man tryggt kan antaga att parti-handel icke eger rum.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag värdsamt yrka bifall till Herr C. Ljungmans motion med den skilnad att det af honom föreslagna minimum nedattes till 50 kannor, så att 1 § får följande lydelse:

Bränvin må ej till mindre belopp än 50 kannor säljas af annan än den, som enligt § 2 eller 4 dertill berättigad är.

Om förestående förslag antages torde allt hvad Utskottet till förekommande af salning föreslagit, böra förfalla, och 3 § i sin nuvarande form godkännas, hvarigenom de olägenheter minskas, som möjligen i annat fall skulle föranledas af den föreslagna förhöjningen af parti-minimum».

Häruti instämna Herrar *W. Croneborg* och *W:m Thorburn*.

2:o af Herr *A. G:son Bennich*, vid § 2: »Inom Utskottet har af flera ledamöter blifvit anmärkt, att den föreslagna förändringen skulle inom olika kommuner utöfva högst olika verkningar; och då det icke torde kunna förnekas, att den bestämmelse rörande minuthandeln lägsta försäljningsbelopp, som här åsyftas, i väsendtlig mån berör kommunernas eget intresse för ordning och sedlighet samt sålunda bör af kommunerna sjelfva bäst kunna bedömas, har jag trots det vara ändamålsenligt att åt kommunerna öfverlemna rätten att, der sådant finnes af omständigheterna påkalladt, medgifva försäljningsbeloppets nedsättning under det nu af lagen i allmänhet fastställda. Om lämpligheten af den ovilkorliga nedsättningen voro också meningarne inom Utskottet så delade, att förslaget derom med endast en rösts öfvervigt vann framgång. Någon förhoppning om understöd för minoritetens åsigt torde således rättfärdiga min hemställan,

att § 2 måtte gifvas följande lydelse:

Den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin, får ej sälja mindre än en half kanna; dock att *Kongl. Maj:ts Befallningshafvande*, uppå framställning i stad af *Stadsfullmäktige* eller, der sådana ej finnas, af *allmän Rådstufva*, och å landet af *kommunalnämnd* efter *kommunalstämnas* hörande, eger, der sådant pröfvats för orten lämpligt, stadga, att lägsta försäljningsbeloppet vid minuthandel med bränvin inom kommunens område må utgöra en femtedels kanna eller 20 kubiktum».

Vid § 3.

»Derest mitt ofvanstående förslag skulle vinna Riksdagens bifall, kan det af Utskottet i § 3 föreslagna tillägg icke oförändradt godkännas. Jag tror emellertid att det vore ganska välbetänkt, att i författningen inrymma ett stadgande i den

syftning Utskottet föreslagit och detta icke blott med hänsigt till minuthandeln, utan äfven hvad angår partihandeln, i fråga om det minimum, som i begge fallen må förtryttas. Vanskligheterna att genom lagstiftningen kunna förekomma den s. k. salningen, sedan varan från försäljningsställena utlemnats, äro allmänt bekanta; och om äfven förutsättas må, att det skall lyckas få det af Utskottet genom den föreslagna skrifvelsen till Kongl. Maj:t i detta hänseende åsyftade stadgande tillvägagragdt, omintetgöres dock icke derigenom nyttan och lämpligheten af en förskrift, som redan vid det primitiva utlemnandet i försäljningslokalerna motverkar denna salning och gör försäljaren ansvarig för medverkan till lagens kränkning.

I detta hänseende tillåter jag mig hemställa, att, om Riksdagen gillar mitt här förut gjorda förslag angående förändrad lydelse af § 2,

§ 3 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Vid handel, som i förestående §§ omförmäles, må hvad såldt blifvit icke i mindre belopp än det minsta, som i hvartdera fallet säljas må, utlemnas eller emellan flera köpare fördelas; ej heller får något af det sålda å försäljningsstället förtäras.

Icke heller må vid partihandel med bränvin mindre än 15 kannor eller vid minuthandel mindre än en femtedels kanna på något kärl utlemnas.

Skulle åter Riksdagen gilla den af Utskottet föreslagna lydelse af § 2, hemställer jag,

att § 3 måtte gifvas följande lydelse:

Vid handel, som i förestående §§ omförmäles, må hvad såldt blifvit icke i mindre belopp än det minsta, som i hvartdera fallet säljas må, å något kärl utlemnas eller mellan flere köpare fördelas; ej heller får något af det sålda å försäljningsstället förtäras.

Uti förestående reservation, i hvad den beträffar § 2, instämma Herrar *M. Hallenborg*, Grefve *H. A. Hamilton* och *C. Petré*.

3:o af Herr *W:m Thorburn*, vid § 2: »Emot Utskottets tillstyrkande att nedsätta det quantum bränvin, som får i minut försäljas, till tjugo tum, får jag på följande skäl reservera mig.

Ehuru jag erkänner, att, på sätt Utskottet antagit, frestelsen af krogen kan undvikas af de få som behöfva köpa 20 tum, anser jag dock denna jemförelsevis ringa fördel vida öfvervägas af den olägenheten, att flertalet af dem som besöka minuteringsställena skulle derigenom utsättas för en långt svårare frestelse, enär den berusande varan der komme att erbjudas i så litet quantum och till billigare pris än på utskänkingsställena.

Isynnerhet fruktar jag för inflytelsen af ett sådant stadgande på befolkningen i våra småstäder, hvarest minutförsäljningen vanligen utöfvas af bodhandlan-

den, hos hvilken redan nu missbruk vid bränvinsförsäljningen anses oftare ega rum, än på utskänkningsställena.

Ett medgifvande att å dessa minutförsäljningsställena tillhandahålla så litet quantum som 20 tum bränvin, vore ej långt ifrån att der tillåta krogrörelse — varan får visserligen ej förtäras på stället — men den är ej heller der belagd med samma höga afgift, eller underkastad samma kontroll, som är anbefalld för utskänkningsställena.

Beslutet komme i min tanke att leda till ett återfallande i det omåttliga förtärande af starka drycker, som genom närvarande lagstiftning, lyckligtvis, betydligt hämmats».

4:o af Herr *O. Wijk*, emot Utskottets beslut i afseende å § 2.

5:o Emot Utskottets hemställan under §§ 10 och 15: af Herrar *Bennich*, *Friherre Alströmer*, *Kinnanson*, *Swartz*, *Tranchell* och *Wijk*, hvilka i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Utskotts-afdelningens förslag till betänkande i denna del, afgåfvo följande yttrande: »Vid begge dessa paragrafer, 10 och 15, har Herr *S. Jungmarker* genom en i Andra Kammaren väckt motion (N:o 216) föreslagit antingen ett tillägg i den syftning, att magistrats och kommunalnämnds beslut rörande antagandet af auktionsanbud å bränvinsförsäljningsrättigheter ej får öfverklagas, eller ock ett stadgande, hvarigenom viss tid utsättes, inom hvilken klagan öfver dylikt beslut skall inroparen delgifvas.

Motionären har såsom skäl för sitt förslag hufvudsakligen anført den olägenhet och det äfventyr, hvarför inroparen af dylika försäljningsrättigheter för närvarande är utsatt, i det den, som af den kommunala myndigheten blifvit godkänd och för hvilken det är angeläget att i rätt tid få begynna sin rörelse, likväl i följd af mellankommande besvär icke förr än efter en lång och obestämd tid kan erhålla visshet i afseende å sin rättighet till rörelsens utöfvande. Då det till förebyggande af de många undersleffen vid partihandeln är af vigt att på allt sätt underlätta utvecklingen af reglerad minuthandel och utskänkning, och då härvid icke heller bör förbises den inverkan, som det af motionären öfverklagade förhållandet måste utöfva till minuthandels- och utskänkningsrörelsens nedtryckande, torde det ock vara nödigt att häri vidtaga någon förändring. Och enär förordningen redan synes åsyfta att åt kommunerna lemna afgöranderätt i sista hand uti denna fråga, der det hufvudsakligen gäller bevarandet af kommunens eget intresse för ordning och skick, så hemställes:

att till § 10 mom. 1 och till § 15 måtte göras ett nytt tillägg, hvarigenom slutet af mom. 1 § 10 skulle erhålla följande lydelse:

Auktionsanbuden pröfvas af Magistraten, som ege dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och tjenlighet, än äfven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta.

Mot

Mot sålunda antaget anbud må klagan ej föras, derest ej visas kan, att auktionen icke i behörig ordning försiggått.

Och likaledes slutet af § 15 komma att lyda sålunda:

Kommunalnämnden pröfve de anbud, som dervid göras, och ege dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och tjenlighet, än äfven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta. *Mot sålunda antaget anbud må klagan ej föras, derest ej visas kan, att auktionen icke i behörig ordning försiggått, i hvilken händelse besvär kunna inom trettio dagar från auktionsdagen till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet ingifvas.*

6:o af Herr Friherre *D. von Schulzenheim*, vid § 24: »Uti det beslut, hvartill Utskottets majoritet kommit i afseende å Herr Johan Olssons och Herr Daniel Danielssons motioner rörande ändring i 24 § af Kongl. Förordningen den 26 Oktober 1866 om villkoren för försäljning af bränvin, har jag icke kunnat instämma. Instämmande deremot uti de skäl och motiv, som Herr Johan Olsson anfört, har äfven jag ansett en förändring i distributionen af de genom bränvinsförsäljning ingående inkomster vara af billighet och rättvisa påkallad, under det jag icke kunnat förena mig med honom i hans yrkande, att bränvinsförsäljningsmedlen skulle småningom indragas till Staten, för att sedan utgöra ett regale. Om man å ena sidan måste erkänna denna ifrågavarande, de fattigare klasserna hufvudsakligast drabbande, beskattning vara en statsskatt och icke en kommunalskatt, då den tillkommit genom Kongl. Maj:ts och Riksdagens gemensamma beslut, torde den å andra sidan icke kunna tillerkännas egenskapen af bevillning, så vidt dermed afses fyllandet af Statens behof utöfver de ordinarie inkomsterna. Men ehuru grunderna för dess tillkomst och fördelning sålunda kunna blifva föremål för olika åsigter, torde deremot icke³ kunna med skäl påstås, att ändamålet med denna beskattning skulle ensidigt vara att underhålla och understödja städernas polis och fattigvård, som för öfrigt ofta blifvit i högre grad betungande, just genom denna bränvinsförsäljning, som för den deraf hemtade inkomsten der uppmuntrades. Föregående Riksdagar hafva ock genom sina beslut om förändrad grund för användandet af bränvinsförsäljningsmedlen visat, att de icke godkänt grundsatsen om ett sådant ändamål. Särdeles måste ock, i alla händelser, kännedomen om sättet för användande af bränvinsmedlen böra hos dem, som hafva rätt att ålägga denna beskattning, äfven verka bestämmande vid afgörandet om *huru* denna inkomst må fördelas och användas. I afseende härå förekommer icke allenast, att städernas räkenskaper nu mera upptaga bränvinsförsäljningsmedlen bland sina allmänna inkomster, hvarigenom deras användande sammanblandas med andra inkomst- och utgiftstitlar samt mindre kan kontrolleras, utan ock att anledning icke saknas att flerstädes misstänka, att genom egendomliga transaktio-

ner och arrangementer vid bortauktionerande af försäljningsrättigheter de andelar af medlen, som till landsting och hushållningssällskap bort utgå, blifvit mindre än vederbort. Att uti en del städer den desamma lemnade andel af försäljningsmedlen mindre blifvit använd till allmännyttiga företag, som kunnat befordra stadens utveckling såsom sådan eller för befordrande af den ömsesidiga industriela, ekonomiska och kommersiela sam- och vaxelverkan mellan stad och land, hvarpå bådats utveckling och framåtskridande beror utan ofta nog användts för att lindra de i staden röstegande åliggande skattebidrag eller onera, är tillräckligt känt bland annat af de till Kongl. Maj:t under de sista ständsriksdagarne ingångna redovisningar öfver dessa medels användning. Sedan dess har emellertid svårighet, af helt naturliga skäl, uppkommit att från städerna erhålla någon redovisning öfver bränvinsmedlens användning, *men att Riksdagen skulle vilja ålägga nationen en beskattning uppgående till millioner, utan redovisning för skattens användning eller behöflighet för hvarje fall*, kan jag för min del icke anse hvarken konstitutionellt eller riktigt.

Ingen har derjemte gerna kunnat förneka, att de i städerna utfallande be-
lopp af bränvinsutskänkingsmedel till stor del uppkomma genom landtbefolkningens bidrag till konsumtionen, hufvudsakligast i följd af författningens stadgande af minimum för partihandel, som drifver landsbygdens fattigare befolkning till städernas minutörer och utskänkare.

I afseende åter å användandet af den del af bränvinsmedlen, som blifvit till hushållningssällskapen anslagen, kunna äfven i viss mån grundade anmärkningar göras, då ändamålet med det lemnade anslaget kanske icke från början varit, att deraf skulle samlas fonder eller inköpas fastigheter, utan fastmer att anslagen skulle undan för undan användas till upphjelpande af jordbruket, som genom en hastigare utveckling snart skulle visat sig bäst både förvara och bättre rentera de anslagna medlen. Emellertid hvilar icke något mörker öfver användandet af denna andel af bränvinsmedlen.

I afseende åter å den till landstingen anslagna andel, vidhåller jag den åsigt, som jag vid anordningen till landstingen af deras hittillsvarande andel af dessa medel förut uttalat, nemligen att denna tillgång är för landstingsinstitutionen och dess befastande af den största vikt, då derigenom direkt uttaxerande, i någon högre grad, af landstingsskatt kunnat undvikas, hvaremellertid denna institution för länens sjelfstyrelse i ekonomiskt hänseende småningom kunnat införlifva sig i och sammanväxa med nationens medvetande af institutionens nödvändighet och gagnelighet. Erfarenheten har ock redan gifvit vid handen, att landstingens användande af bränvinsmedlen, oafsedt den lättare kontrollen deröfver, varit sådan, att den icke kunnat gifva de i landstingen deltagande städerna anledning till klander eller anmärkning öfver någon orättvisa vid afseendet å städernas eller landsbygdens respektiva behof och intresse.

Hvad slutligen beträffar fördelningen af de inom kommunerna å landet utfallande bränvinsförsäljningsmedlen förefaller det mig som borde äfven af dessa till landstinget anslås en lika andel, som ifrån städerna bestämmas att utgå, då så väl minskningen i annars belöpande landstingsskatt, som ock andel i den länen genom dessa medel tillkommande fördel i lika mått kommer landskommunerna till godo. På dessa och flera skäl, för vidlyftiga att nu anföra, men hvaraf såsom de hufvudsakligaste må nämnas, att minska uppmuntran till superi i städerna och småningom åstadkomma kontroll öfver användandet af en allmän skatt, som endast kan vara åtagen och fortfarande utgå för befordrande af *allmänt* väl och de för den skattdragande befolkningen gemensamma intressen, får jag för min del yrka, att Riksdagen må besluta den förändring i 24 § af nu gällande förordning angående villkoren för försäljning af bränvin, att af de afgifter, som inflyta för minuthandel med och utskänkning af bränvin, vare sig i stad eller å landet, i landtränteriet skola insättas *två femtedelar* för landstingets och en femtedel för hushållningssällskapets räkning för att af desamma förvaltas. Af de afgifter, som i stad inflyta, skola de återstående två femtedelarne tillfalla staden men af dem som etc., på sätt andra mom. af 24 § stadgar.

För användningen af de medel som genom dessa afgifter inflyta skall af såväl landsting och hushållningssällskap, som stads- och landskommuner redogörelse årligen aflemnas till Konungens Befallningshafvande».

Häruti förena sig Herrar *A. J. Sandstedt, Pehr Ericsson* och *J. F. Fredricson*.

7:o. af Herr *G. Haggström* vid § 24: »Då lagstiftningen om bränvinstillverkning och försäljning i främsta rummet afsett och bör afse att på allt sätt söka minska superiet och allt deraf uppkommande elände, så borde väl allt, som mot detta goda ändamål kan verka hinderligt, undanrödjas, och har jag hufvudsakligast af detta skäl icke kunnat biträda Utskottets afslag å Johan Olssons motion, N:o 197, uti hvilken motionären föreslår, att den till kommunerna nu ingående stora inkomsten af bränvinsförsäljningsavgifterna så småningom skulle till Statsverket indragas. Man kan svårligen sägas på allvar vilja minska konsumtionen af bränvin eller andra spirituösa drycker, då man åt kommunerna, som ega att sjelfva ordna försäljningen af dessa drycker, genom denna försäljning bereder högst betydliga inkomster. Lämpligt torde derföre vara, att ju förr dess heldre indraga större delen af dessa inkomster till Statsverket, som äfven synes deraf vara i behof, men då många kommuner inledt stora företag, till vilkas utförande stora lån upptagits och för vilkas amortering dessa inkomster måhända blifvit beräknade, så torde billigheten fordra, att tiden för indragningen utsträckes något längre än motionärens yrkat.

Jag vågar derföre vördsamligen föreslå:

det Riksdagen ville besluta, att, med ändring af Kongl. Förordningen den 26 Oktober 1866, afgiften för minuthandel med

och utskänkning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker skall från den 1 Oktober 1870 till Statsverket ingå, men på det sätt, att de andelar deraf, som tillfallit landskommuner och städer, som i landsting deltaga, minskas med en tiondedel årligen, så att efter tio år hela summan af Statsverket uppbäres, men att landstingens och hushållningssällskapens andelar fortfarande till dem utgå, likasom att en femtedel bevaras åt de städer, som icke i landsting deltaga».

8:o af Herr *Pehr Ericsson*, vid §§ 41, 44 och 45: »Då vid 1866 års riksdag böterna för olöflig utskänkning och utminuterung af bränvin och andra spirituösa drycker blefvo betydligt skärpta, har jag ej kunnat biträda Utskottets förslag att åter skärpa dessa böter, emedan jag fruktar, att följderna deraf skulle blifva, det många mindre samvetsgranna personer, som i brist af full bevisning blifva ålagda att med ed sig värja, af fruktan för de höga böterna ej kunna motstå frestelsen att begå mened och således göra sig saker till ytterligare brott. Fällas åter de brottslige och böterna af dem uttagas, torde äfven inträffa, att de brottsliges ringa tillgångar till större delen medtagas till böternas gäldande och fattigvården sedan får vidkännas försörjningen af de bötfällda.

Antager man åter, att hufvudsakliga skälet för böternas föreslagna skärpande är att söka deri, att, då den brottslige saknar medel till böternas gäldande och dessa då till fängelsestraff skola förvandlas, strafftiden blifver för ringa, då må man ändra lagbestämmelserna om bötesförvandlingen, men icke förhöja böterna».